

"Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi!"

2009

lapkritis

VARPAS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Kazimiero Būgos

130

metų gimimo jubiliejus

Albiną Motiejūną
85 metų sukakties
proga

Povilą Kriščiūną
80-mečio proga

Danguolę Vaitkienę
55 metų
sukakties proga

Nijolę Sadūnaitę prieš
50 metų davusiai įžadus
Švč. Nekaltosios Mergelės
Marijos Tarnaičių
Kongregacijai

Lietuvos istorijos
laikraščio „Voruta“
redakciją, laikraščio
bendradarbius ir
skaitytojus leidybos
dvidešimtmečio proga

Žymaus mokslininko prof. Kazimiero Būgos 130 metų gimimo jubiliejus

Liucija Būgaitė Baubunienė

Tauta negali augti ir stiprėti, jei ji neturi mokslo ir rašto. O be rašto skursta ir kalba. Kovojant dėl rašto, dėl spaudos, kartu ir dėl kalbos kovota, nes su svetimu raštu ateina ir svetimos kalbos. Reikėjo, kad senoji ir gražioji mūsų kalba išliktų, kad savo būdo ir vertės nenustotų. Reikėjo tą kalbą valyti ir gryninti, kad ji tiktų ne tik paprastam kasdieniškam pasikalbėjimui, bet ir mokslui, raštui. Mūsų kalba žavėjosi ir domėjosi svetimų šalių mokslininkai. Tautai bundant, daugiausiai padarę bus du kalbininkai – Jonas Jablonskis ir Kazimieras Būga. Šie du vyrai visą savo gyvenimą paskyrė vien tik kalbos reikalams.

Jonas Jablonskis suvalkietis atsидėjęs dirbo gimtajai lietuvių kalbai, nuo svetimybų valė. Jo sudaryta lietuvių kalbos gramatika yra pagrindinis mūsų mokykloms veikalas. Savo darbą dirbo su dideliu prisirišimu ir meile. Būdamas nebejaunas, paralyžiuotas ir ant ratelių mokė studentus Universitete gimtosios kalbos. J. Jablonskis buvo kalbininkas praktikas, o K. Būga ne tik mokslininkas, bet ir tyrinėtojas. K. Būgai rūpėjo ne tik kalbos grynumas, bet ir jos vieta, jos ryšiai su kitomis kalbomis.

K. Būga buvo aukštaitis, dusetiškis. Šis mokslininkas iš žodžių kilmės, iš vietų vardų tyrė ir mūsų tautos praeitį. Mat kalba yra savo rūšies tautos veidrodys.

Žymusis mokslininkas K. Būga savo visapusiškomis kalbų mokslo srity žiniomis išgarsino Lietuvos vardą svetur ir kėlė žymių užsienio mokslininkų susidomėjimą mūsų tauta ir kalba. Užtat K. Būga taip mielai buvo kviečiamas būti užsienio mokslo akademijų nariu ir mokslo leidinių bendradarbiu.

Kaip žmogus ir žinovas, darbininkas, K. Būga ne daug galėjo turėti sau lygių. Meilė kalbos mokslui ir

darbas – jam buvo viskas. Sugrįžęs iš Rusijos po karo į nepriklausomą Lietuvą, atvežė 14 pūdų rankraščių medžiagos ruošiamam lietuvių kalbos žodynui, kur būtų išaiškinta kiekvieno žodžio kilmė, prasmė ir ryšys su kitais žodžiais. Dirbo ir dirbo, net neatsižvelgdamas į savo sveikatą. Ši aplinkybė, palyginus jauną (46 m.), bus nuvariusi be laiko į kapus. Nuo didelio protinio darbo K. Būga mirė smegenų uždegimu 1924 m. Karaliaučiaus ligoninėje.

Mokslininkas su didele meile dirbo savo gimtajai kalbai, domėjosi nuo pat jaunystės, visą laiką rūpinosi jos turtingumu ir grynumu. Studijuodamas Peterburgo universitete ir jį baigęs, K. Būga daug rašė kalbos klausimais. Pažymėtini jo darbai „Kalba ir senovė“, „Apie lietuvių asmens vardus“ bei daugelis kitų padėjo suklestėti mūsų kalbos mokslui. Visą savo gyvenimą K. Būga rinko medžiagą lietuvių kalbos žodynui ir kitus ragino, kad atsiųstų savo medžiagą žodyno redakcijai.

Pažymint didžiojo lietuvių kalbos tyrinėtojo prof. K. Būgos 100-ąsias metines, 1979 m. pastatytas liaudies meistro Vytauto Ulevičiaus skulptūrinis stulpas su rodykle, rodančia kelią į kalbininko gimtinę. 1985 m., norint įamžinti prof. K. Būgos atminimą, Dusetose pastatytas skulptoriaus B. Vyšniausko sukurtas paminklas (biustas), kuris išgarsino mažytį miestą.

Kai nuvykdavau į Pažiegę, į savo ir prof. K. Būgos tėviškę, vyresnio amžiaus lankytojai vis klausdavo, kodėl nėra simbolinio kryžiaus. Seniau tai buvo. Gavau nuo giminių kryžiaus nuotrauką, padidinau, tariausi su Kauno Maironio muziejaus darbuotojais, kad kryžius turi stovėti Pažiegėje – Būgų sodyboje. 1989 m., minint 110-ąsias kalbininko gimimo metines, pastatytas Pažiegėje Būgų sodyboje, K. Būgos dukterėčios Liucijos Būgaitės Baubunienės ir dusetiškių mokytojų iniciatyva, liaudies meistro J. Veržos kryžius.

Lietuvai „klijuojama“ žmogaus teisių pažeidėjos etiketė

Europarlamentarė
Laima Andrikiene

Nesu tikra, ar Lietuvos valdžia tai pastebi, ar ne, bet jau kuris laikas Lietuvai bandoma „priklijuoti“ valstybės, sistemingai ir šiurkščiai pažeidinėjančios žmogaus teises, etiketę. Sunku pasakyti, kas yra šios strategijos autorius ar autoriai. Bjauriausia tai, kad mes, Lietuva, mūsų valdžia nesąmoningai padedame realizuoti šią Lietuvos diskreditavimo tarptautinės bendruomenės akyse strategiją, patys tampame jos vykdytojais. O tai neabejotinai turės ilgalaikių neigiamų pasekmių.

Pakanka išanalizuoti šios srities – žmogaus teisių garantijų, pagarbos žmogaus orumui – faktus, jų seką ir galima drąsiai teigti: tai – ne atsitiktiniai sutapimai, tai – sistema. Ką turiu galvoje, taip teigdama?

Pirma, jau žinome, kad Lietuvos Generalinės prokuratūros reikalavimu vieno Lietuvos europarlamentarų Viktoro Uspaskicho parlamentinio imuniteto atėmimo klausimas artimiausiu metu bus svarstomas Europos Parlamente, dėl jo bus balsuojama EP plenariniame posėdyje. Jau dabar galima atspėti, kokius argumentus parengs šio europarlamentaro gynėba. Greičiausiai tuos pačius, kokius naudojo mano buvusios kolegės – europarlamentarės Ona Juknevičienė ir Jolanta Dičkutė, kai prieš kelerius metus, nuvykusios į Maskvą, surengė spaudos konferenciją tuometiniam jų partijos lyderiui apginti. Pagrindinis motyvas – Viktoras Uspaskichas Lietuvoje esą persekiojamas, nes yra rusas... Tai, kad rusas Viktoras Uspaskichas Lietuvoje per trumpą laiką padarė stulbinamą karjerą – ne tik tapo vienu turtingiausių Lietuvos žmonių, sukūrė ištisą verslo imperiją, bet ir politinę partiją, tapo jos lyderiu, Seimo nariu, valstybės ministru, buvo tarsi pamiršta. Spėju, kad reikės įrodinėti, jog Viktoras Uspaskichas su Lietuvos prokuratūra reikalų turi visai ne dėl savo tautybės.

Antra, dar vienas Lietuvoje išrinktas Europos Parlamento narys, buvęs prezidentas Rolandas Paksas laukia savo bylos baigties Europos Žmogaus Teisių Teisme. Kadangi buvusio prezidento R. Pakso byla Strasbūre laukia savo eilės jau kokie penkeri metai, aišku, kad jos nagrinėjimas – ne už kalnų. Pagrindinis R. Pakso gynybos akcentas greičiausiai bus kaltinimas Lietuvos valdžiai pažeidus įstatymus, apkaltintojo prezidento R. Pakso žmogaus teises, pirmiausia – teisę į nešališką teisimą.

Trečia, rugsėjo 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl lietuviškojo Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo. Rezultatas – Europos Parlamentas sukritikavo minėtą įstatymą, išvėlgė jame nepagarbą žmogaus teisėms, be to, įpareigojo savo Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą neribotą laiką toliau domėtis šiuo klausimu, stebėti Lietuvą. Europos Parlamentas paragino „įsijungti“ ir ES Pagrindinių teisių agentūrą, prašydamas pateikti savo nuomonę apie šį įstatymą bei pakeitimus, atsižvelgiant į ES sutartis ir ES teisę.

Manau, kad ši EP rezoliucija turės ilgalaikių neigiamų pasekmių: ją cituos, ja remsis visi, kurie norės įrodyti, kad jų teises Lietuva pažeidė. Pradedant piliečiais, politikais ir baigiant kriminalinio pasaulio autoritetais...

Ketvirta, ši įstatymą supeikianti rezoliucija rugsėjo pabaigoje parengta ir Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje (ET PA): projektą pasirašė 32 parlamentarai iš 19 šalių. Dėl šios rezoliucijos bus balsuojama ET PA žiemos sesijoje 2010 m. sausio mėnesį. Iki to laiko Lietuvą šioje institucijoje kritikuos visi, kas netingi...

Penkta, praėjusią savaitę pasibaigusioje Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos sesijoje kalbėjusi JT aukštoji komisarė žmogaus teisėms ponia Nava-nethem Pilley savo pranešime taip pat minėjo Lietuvą. Deja, neigiamame kontekste: Lietuva pažeidžia romų tautybės žmonių teises, konkrečiai – jų teisę į būstą. Nekalbu jau apie tai, kad Lietuvos diplomatai aukštajai komisarei jau anksčiau turėjo pateikti paaiškinimus dėl Nepilnamečių apsaugos įstatymo...

Manote, jau viskas? Toli gražu!

Šešta, rugsėjo 7 d. Lietuvoje išrinktas EP narys Valdemaras Tomaševskis, dalyvavęs jo frakcijos susitikime su Europos Komisijos prezidentu Jose Manueliu Durrao Barroso, pasiskundė dėl lenkų padėties Lietuvoje. Skundas – nei daug, nei mažai – dėl lenkų mažumos Lietuvoje diskriminavimo, dėl šios mažumos kalbos vartojimo Lietuvoje.

Septinta, rugsėjo pabaigoje, prieš Europos Parlamento prezidento Jerzy Buzeko vizitą į Lietuvą, jau visa grupė Lenkijos europarlamentarų iš Europos liaudies partijos bei Europos konservatorių ir reformistų frakcijų kreipėsi į Europos Parlamento vadovą dėl lenkų padėties Lietuvoje, prašydami apginti neva pažeidžiamas lenkų tautinės mažumos teises. Laiške, kalbant apie lenkų mažumą Lietuvoje, varto-

jamas ir žodis „diskriminacija“.

Galėčiau pasidžiaugti dėl EP prezidento, mano politinės šeimos – Europos liaudies partijos frakcijos – nario prof. Jerzy Buzeko laikysenos Lietuvoje: lietuviai patys išspręs problemas. O gyvenimas apskritai be problemų įmanomas tik po mirties – rojuje. Galėčiau pasidžiaugti, bet...

Ar matote, gerbiamieji, kokia dėlionė susidėlioja iš šių paveikslėlių? Ogi Lietuvos, pažeidžiančios visokių mažumų teises, paveikslas. Greitai tarptautinėje arenoje bijosime net išsižioti apie žmogaus teises ir jų gynimą, nes pirštu bus parodyta į mus pačius: pirmiausia susitvarkykite savo kieme ir tik paskui rūpinkitės žmogaus teisėmis ir jų gynėjais Rusijoje, Baltarusijoje, Kuboje, Kinijoje ir kitur.

Ką siūlau?

Pirmiausia siūlau skubiai, ir ne žodžiais, o darbais sutelkti dėmesį į žmogaus teises Lietuvoje. Žmogaus teisių problemomis naudojasi ir išorės strategijų kūrėjai, ir politiniai spekuliantai valstybės viduje. Tačiau tik silpna pilietinė visuomenė nesugeba apginti savo šalies demokratinį vertybių, teisinių pamatų ir garbės, beje, ir tarptautinio prestižo.

Antra, siūlau suvokti ir įvertinti šios prieš Lietuvą nukreiptos strategijos pasekmes ir jų mastą, susilai-

kyti nuo įvairių pareiškimų ir veiksmų, kurie tik dar padidintų mūsų problemas. Reikia parengti ir realizuoti savo strategiją minėtai strategijai įveikti. Tradicinių metodų, kaip Lietuvos diplomatų pateikiami išaiškinimai, čia nepakaks.

Ir trečia: padarytas klaidas ištaisysime neatidėliodami, pavyzdžiui, kaip dabar taisome Nepilnamečių apsaugos įstatymą. O šmeižtą, nukreiptą prieš mūsų valstybę, privalome įveikti. Mūsų visų bendromis pastangomis. Patyrimo turime. Prisiminkime 1990–1991-uosius...

Antraip mums nepadės jokie milijonai, „metami“ valstybės įvaizdžio gerinimui.

Komentaras:

Sveikinu dr. Laimą ir visą jos komandą Briuselyje. Pilnai pritariu, kad Lietuva išžūliai „klijuojama“ žmogaus teisių pažeidėjos etiketė. Tuo akivaizdžiai naudojasi politiniai spekuliantai prasibrovę mums žinomais būdais į Europarlamentą. Jie naudojasi mūsų visuomenės nebrandumu, nesugebėjimu atskirti pelus nuo grūdų. Linkiu Jums ir Jūsų Komandai išlikti kaip iki šiol tvirtai. Tai Jūs padarėte savo straipsnyje. Mes su Jumis.

*Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga
Jonas Burokas*

Vilniaus krašto tautinių mažumų integracija į bendrąją Lietuvos kultūrą ir visuomeninį gyvenimą

*Vidmanto Žiliaus kalba, pasakyta 2009 m. rugsėjo 19 dieną
Lietuvos Sąjūdžio XII suvažiavime.*

Vidmantas Žilius

Šį pranešimą rašau tikėdamasis neižeisti nei vienos tautinės mažumos, bet norėdamas atskleisti tikrąją Pietryčių Lietuvos tautinių mažumų padėtį, jos santykį su valstybe bei priežastis, kurios, manau, lėmė šių santykių vystymosi raidą.

Prieš gerą dešimtmetį maniau, kad ateityje žmonės, atstovaujantys tautines mažumas, Lietuvoje sakys: „Gerbiu savo tėvų ir senelių kalbą, didžiuojuosi jų perduota kultūra, bet myliu ir Lietuvą, nes ji man suteikė išsilavinimą, darbą ...“

Deja, baigiantis antrajam atkurtos Nepriklausomos Lietuvos dešimtmečiui lenkų tautinė mažuma save izoliavo, o kitos tautinės mažumos pasidavė pirmosios įtakai.

Izoliacija pasireiškė tuo, kad daugelis rajono gyventojų, kaip ir prieš 20 metų, blogai kalba lietuviškai, o nemaža dalis net nesupranta kalbos, ignoruoja valstybines šventes bei valstybės atributiką, be to, lenkų tautinės mažumos atstovai pažėrė šūsnį reikalavimų valstybei: miesteliuose gatves pavadinti su karo nusikaltimais susijusių asmenų pavardėmis bei statyti jiems paminklus, vardus ir pavardes asmens dokumentuose bei miestų gatves ir vietovardžius leisti rašyti lenkiškais rašmenimis, įteisinti lenkų kalbą šalia valstybinės kalbos, vaikus mokyti vien tik lenkų kalba.

Kas turėtų priimti atsakomybę dėl įvykusios lenkų tautinės mažumos izoliacijos? Kokia nauda iš susidariusios situacijos Vilniaus krašto žmonėms bei politikams? Kas trukdo krašto integracijai?

Pirmoji dezintegracijos priežastis tai išlikę SSKP nomenklatūriniai vadovaujantys darbuotojai;

Koks šių darbuotojų vaidmuo?

Prieš dvidešimt metų aistros pradėjo virti tarp lenkų tautinės mažumos atstovų, kai lietuvių kalba buvo paskelbta valstybine. Tuometiniai Šalčininkų ir Vilniaus rajonų lenkų tautybės žmonės, kurie užėmė vadavaujančias pareigas bei priklausė SSKP, pradėjo raginti kitakalbius žmones protestuoti prieš lietuvių kalbos valstybinį statusą, neva pažeidžiantį lenkų, rusų, baltarusių teises. Kaip alternatyva sprendžiant šias problemas buvo pasiūlyta steigti lenkų nacionalines apylinkes. Tokių apylinkių nuo 1988 m. per metus buvo paskelbta apie 30. Tolimesnėje strategijoje buvo pereita prie rajonų autonomijos idėjų deklaravimo. 1989 m. rugsėjo mėn. pradžioje lenkų teritoriniu nacionaliniu rajonu paskelbtas Šalčininkų rajonas, o rugsėjo viduryje – ir Vilniaus rajonas. 1989-1991 m. praktiškai buvo kuriamas autonominis teritorinis vienetas su savo statusu. Jo steigimo klausimas buvo iškeltas 1991 m. spalio mėnesį Eišiškėse vykusiuose posėdžiuose. Čia išryškėjo skirtingos Šalčininkų ir Vilniaus rajonų autonominių atstovų pozicijos. Šalčininkiečių autonominkai norėjo išlikti SSRS sudėtyje, o Vilniaus rajono autonominių atstovai balsavo už autonomijos Lietuvos Respublikoje įkūrimą. Būtent šis variantas ir buvo priimtas balsų dauguma.

Lietuvos Respublikos vadovybė matė iškilusią grėsmę valstybės teritoriniam vientisumui, o gal ir pačiai valstybei, todėl Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba 1991 m. rugsėjo 12 d. paskelbė nutarimą Nr.I-1798 „Dėl tiesioginio valdymo Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose bei Ignalinos rajono Sniečkaus gyvenvietėje“.

Tiesioginio valdymo metu pakeičiami savivaldybėje skyrių vadovai, kurie buvo susiję su autonomijos kūrimu, Šalčininkų rajono Baltojoje Vokėje, Jašiūnuose ir Eišiškėse įsteigiamos pirmosios lietuviškos vidurinės mokyklos, formuojami pasienio ir krašto apsaugos padaliniai. Į lietuviškas mokyklas atėjo mokyti lietuviškų šeimų vaikai, tačiau didžiąją mokinių dalį šiose mokyklose sudarė tautinių mažumų vaikai.

Po tiesioginio valdymo, griuvus autonomijos idėjai, buvę autonomijos šalininkai nepraranda vilties, buriasi į politinę partiją, kuri sudaroma lenkų tautiniu pagrindu ir, pritarus teisingumo ministerijai, 1994 m. įregistruojama registrų centre.

Antroji dezintegracijos priežastis – politinės partijos, sudarytos tautiniu pagrindu, atėjimas į Vilniaus ir Šalčininkų savivaldą.

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymui, 1995 m. skelbiami rinkimai į savivaldybių

tarybas. Šalčininkų rajone 14 mandatų iš 25, Vilniaus rajone 19 mandatų iš 27 gauna Lenkų politinė partija. Šis politinis darinys, atėjęs į valdžią, suformavo Vilniaus ir Šalčininkų savivaldybių valdymo struktūrą iš asmenų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu dalyvavo kuriant autonomiją. Griežtas administracinis valdymas, paskiriant seniūnais sau lojalius asmenis, paminant valstybinę kalbą bei švietimą valstybine kalba, vis giliau leido šaknis. Šiuo metu vyrauja nuostata, kad savivaldybėse ir jų įstaigose dirbantys asmenys privalo leisti vaikus į lenkiškas mokyklas ir ikimokyklines įstaigas, dalyvauti rinkimuose ir prižiūrėti kitus, kad dalyvautų bei balsuotų tik už valdančiąją partiją.

Trečioji dezintegraciją lemianti priežastis – Lenkijos ir jos visuomeninių organizacijų, klubų ir kai kurių piliečių tiesioginė įtaka.

2007 m. rugsėjo 07 d. Lenkijos Respublikos Seimas priėmė Lenko kortos įstatymą, kuris įsigaliojo 2008 metais. Lenkijos vyriausybės atstovas – konsulas Lenko kortą pradėjo dalinti ir lietuviams lenkams, kurie įsipareigojo kitai valstybei.

2008 m. liepos 5-13 d. į Lietuvą atvyko Lenkijos klubas „Joker“ demonstravo Armijos Krajovos jėgą bei simboliką. Trys Lenkijos ulonų pulkai su Lenkijos kariuomenės uniformomis, ginkluote, vėliavomis ir atributika rengė pasirodymus Vilniaus, Šalčininkų bei Švenčionių rajonuose.

2009 m. rugsėjo 17-18 dienomis Lenkijos Respublika finansavo iš šios šalies atvykusių lektorių, Lenkijos tautinės atminties instituto darbuotojų ir savanorių masiškai organizuotas pamokas ir mokymus Lietuvos Respublikos teritorijoje lenkų tautinės mažumos mokyklose, kurių tikslas supažindinti su Lenkijos istorija.

Ketvirtoji priežastis – Lietuvoje visi mato tautinių mažumų problemą, tačiau niekas jos nesprendžia.

Neišsprendus tautinių mažumų integracijos problemų, negalima sukurti atviros, demokratinės idėjų vienijamos visuomenės.

Baigdamas noriu pacituoti lenko, gyvenančio Vilniaus krašte, pasakytą mintį:

„Tai visgi, ko nori Lietuvos lenkai? Jų siekiai ir svajonės ne itin skiriasi nuo lietuvių svajonių. Jie, kaip ir lietuviai, nori gyventi teisinėje pilietinėje valstybėje, turėti galimybę dalyvauti laisvuose rinkimuose, laisvai reikšti savo nuomonę, puoselėti savo kultūrą.

Jie nenori, kad jiems vadovautų nusikalstama grupuotė, veikianti partijos pavidalu, jie nenori būti sekami, jie nenori, kad jiems XXI amžiuje būtų nustatoma, ką jie turi skaityti, su kuo kalbėtis ir sveikintis, su kuo susitikti ir draugauti.“

Žmogus ir žemė – Lietuvos stiprybės aruodas

Valentas Viktoras Čeginskas

Sprendžiant pastarojo meto ekonominės krizės sąlygomis Lietuvoje nesubalansuoto Valstybės biudžeto, sveikatos apsaugos ir švietimo reformų, energetikos problemas, kai kurie kiti svarbūs – pamatiniai tautos galios stiprinimo svertai – yra palikti savieigai. *Nekreipiamas dėmesys į tai, kad Lietuvoje katastrofiškai mažėja gyventojų ir dirbančiųjų skaičius, rekordiškai mažėja darbo vietų ir didėja bedarbystė, skurdo ribą pasiekė žemutinės ir vidutinės grandies darbuotojų atlyginimai.*

Lietuva dabar patiria didžiulę materialinę ir moralinę žalą, kai virš 0,5 milijono jaunimo ir gerų specialistų yra išvykę į užsienį ir nedalyvauja Valstybės valdyme. Dėl to šalyje turime daug persiskyrusių šeimų, be tėvų globos paliktų vaikų. Su tėvais daug svetur išvykusių vaikų ten mokosi ne gimtąją lietuvių kalbą, įsisavina kitų šalių auklėjimą, tradicijas.

Kaip nurodo statistika, dar apie 230 tūkstančių darbo netekusių žmonių Lietuvoje yra įregistruoti Darbo biržoje. Nurodoma, kad bedarbių skaičius dar didės. Be šių, dar daug specialistų yra išleisti neterminuotoms neapmokamoms atostogoms. Taigi, tokios gausios bedarbystės Lietuvoje dar nėra buvę. Dargi 2010 m. Valstybės biudžeto išlaidas planuojant palikit 2006 m. lygmenyje, o realizuojamos produkcijos padidėjusias ir kylančias kainas išlaikyti 2009 – 2010 metų lygyje žmonių perkamoji galia neleistina sumažės. Jau dabar daug šeimų neteko reikalingų pragyvenimo lėšų. Bedarbystė, nesubalansuoti atlyginimai verčia Lietuvos piliečius gausiai emigruoti; juolab, kad kitose valstybėse sparčiau atsigaunanti ekonomika garantuoja geresnes pajamas ir įsikūrimo sąlygas.

Kai iš 10 – 20 milijonų gyventojų turinčių valstybių išvyksta 1 – 2 milijonai žmonių, tokios tautos ekonomiškai ir politiškai taip skaudžiai nenukenčia, negu vos 2 – 3 milijonus. gyventojų turinčios valstybės netekusios milijono žmonių.

Išvykusieji, jei kai kurie ir laikinai, tačiau šiuo metu dirba kitų valstybių naudai, stiprina jų ekonominę galią, o Tėvynė netekusi tų darbo rankų – negamina produkcijos, neturi ir gausesnių pajamų. Su tokia padėtimi taikstyti negalima. Būtina, tolimesniam laikui neatidėliojant, jau dabar spręsti žmonių užimtumo klausimus tikslingai nukreipiant lėšas darbo vietoms kurti. Nesiimant ryžtingų veiksmų nedarbingumui šalyje mažinti, po kelių metų Lietuva

neteks dar daugiau jaunimo, daugiau pasens ir taps neskaitlinga, išnykstančia Tauta.

Be reikiamo dėmesio ir radikalių sprendimų dabar yra palikta ir kita svarbi – Lietuvos žemės fondo valdymo sritis. Žemės ūkio ministro K. Starkevičiaus teigimu, dabar respublikoje apie 1 milijonas ha žemės ūkio paskirties žemės nenaudojama. Raskime tiek santykinai nenaudojamų dirvonuojančių plotų Lenkijoje, Švedijoje, Olandijoje ar Belgijoje! Kodėl žemė teikianti žmonėms darbą, pragyvenimą ir pajamas Lietuvoje pilnutinai nepanaudojama?

1990 kovo 11d. atstačius Lietuvos nepriklausomybę ir kaip Latvijoje bei Estijoje panaikinus neteisėtą žemės nacionalizaciją, žemė buvo grąžinama savininkams bei paveldėtojams. Tačiau sugrąžintoje žemėje sugriautuose vienkiesiuose žmonės atsikurti buvo palikti be žemės ūkio gamybos priemonių, be pastatų ir be valstybės paramos.

Prieškarinės Lietuvos prezidentas ir vyriausybė rūpinosi žmonių užimtumu. Kad žmonės nemigruotų, vykdė žemės reformą, parceliavo kolonistų dvarus ir bežemius bei mažžemius aprūpino ne tik žeme, bet jiems ano meto sąlygomis teikė miško medžiagą ir kitą paramą įsikurti. Tuo siekė, kad žemė būtų naudojama ir Tauta būtų skaitlingesnė. Taip 1922 – 1939 m. dėl įvykdytos racionalios Valstybinės žemėtvarkos, 1940 m. Lietuvos kaime buvo 386220 įsikūrusių vienkiesių – šeimų ūkininkų ūkių. Juose gyveno ir dirbo gausios šeimos. Dabar šių metų sausio 1 d. Lietuvoje ūkininkų ūkių registre tebuvo įregistruota 108312 ūkininkų (tik 28 proc. prieškarinio skaičiaus). Tarp jų, 5800 naudojo 1 ha, 20400 – iki 3 ha ir 39718 – iki 10 ha žemės. Šie ūkininkai sudarė 61 proc. visų ūkininkų ūkių registre įregistruotų ūkininkų dalį.

Būdinga ir tai, kad 2009 sausio 1d. Lietuvoje Valstybės žinioje buvo 939281 ha neprivatizuotos (nesugrąžintos bažnyčių, vienuolynų, kitų juridinių bei fizinių asmenų, išmarų) žemės ūkio paskirties žemės, iš kurios 384510 ha (41 proc.) niekam nebuvo suteikta naudoti ir neišnuomota. Kada, kam ir kas, naikinant apskrities viršininko instituciją ir likviduojant apskričių viršininkų administracijas, šiuos plotus privatizuos – neaišku. Tokiame plote gali įsikurti daug šeimų. Ar šios žemės privatizavimas bus paliktas stichijai?

Lietuvoje, neturint vertingų iškasenų pramonei plėtoti ir daug darbo vietų telkiančios pramonės, turimas 6,53 mil. ha žemės fondas įgalina daugelio milijonų žmonių pragyvenimą. Racionaliai taupiai ir pilnai naudojant žemę, šiame plote kaime galima

sukurti daug pajamingų darbo vietų ir sugrąžinti gyventi nemažai svetur išvykusių žmonių. Tai realu, nes daug išvykusių mūsų tautiečių užsienyje dirba vandens, miškų ūkyje ir pas ūkininkus. Lietuva, kaip daugelis kitų Europos Sąjungos (ES) valstybių, yra žemės ūkio kraštas. Europos valstybių pavyzdžiu specializavęsi ir susikoooperavę net nedidelių tradicinių Lietuvos šeimos ūkių ūkininkai (Lenkijoje vidutinis šeimos ūkis 7 – 8 ha) su pagalbiniais verslais turėtų pilnavertį – ne samdinio gyvenimą. *Šeimos ūkininko ūkiams Lietuvoje atsikurti ir vėl įsivertinti kaip prieškarinio nepriklausomybės metais turėtų dėmesingai padėti Seimas ir Vyriausybė. Tam tikslui būtina panaudoti ir ES teikiamą finansinę paramą. Šio darbo avangarde turėtų pasišventusiai dirbti Žemės ūkio ministerija su Valstybine žemėtvarka, kaip tokį darbą prieškarinėje nepriklausomoje Lietuvoje vykdė Žemės ūkio ministras kun. M. Krupavičius.*

Spaudoje buvo skelbta, kad Lietuvos kaimo plėtrai ES iki 2013 m. skyrė 16 milijardų litų. Nemažos tam lėšos yra skiriamos ir iš Lietuvos valstybės biudžeto. Šių lėšų panaudojimo efektyvumas ir graža yra palikti kol kas be reikiamos kontrolės ir kai kuriose srityse nei Lietuvos biudžetui, nei žmonėms nedavė deramos naudos. Jomis gausiai naudojosi stambios prekinės žemės ūkio produktų gamybos ir perdirbimo įmonės, žemės ūkio bendrovės bei stambūs 1000 – 2000 – 5000 ha ūkininkai, kurie iki dabar vietos rinkai nepateikia gyventojų pareikalavimą turinčių žemės ūkio produktų (tarp jų – veršienos, avienos) pigiau, nei iš importo.

Daugelis žemės ūkio paskirties žemę susigrąžinusių savininkų, valstybei nesudarius jiems ūkininkauti tinkamų sąlygų, žemę išnuomoja žemės ūkio bendrovėms ir stambiems ūkininkams. Pastarieji, siekdami didesnio pelno, nėra suinteresuoti kokybiškai tą žemę gerinti ir, nuomos sutartis nutraukus, grąžins ją savininkams bent kiek nualintą (ką tuomet su ja darys savininkai?). Tačiau dabar šie juridiniai bei fiziniai asmenys naudoja šimtais tūkstančių litų iš ES teikiamos paramos. Šios lėšos yra labai reikalingos, bet nepanaudojamos tradiciniams šeimos ūkiams Lietuvoje atkurti.

Žemės ūkio bendrovės bei stambūs ūkininkai išsinuomotų žemės ūkio naudmenų sąskaita už iš ES lėšų gautą solidžią paramą perka supergalingą žemės ūkio techniką, įsirengia pieno, mėsos perdirbimo įmones, stato didžiulės talpos brangius pastatus, grūdų elevatorius, kurie neturi pilnos apkrovos ir tuo pabrangina gaminamos žemės ūkio produkcijos savikainą. Tuo tarpu susikoooperavę Lenkijos šeimos ūkių ūkininkai mažesnio dydžio ūkiuose su mažes-

nio galingumo technika sėkmingai gamina žymiai pigesnę produkciją ir dideliais kiekiais pardavinėja Lietuvoje ir Vokietijoje.

Lietuva daug savo žmonių netekusi okupacijos metais, privalo sudaryt sąlygas darbščiam jaunimui ir specialistams neemigruoti, bet likti dirbti ir pasiturinčiai (ne skurde) gyventi Tėvyneje. Nors Žmogus ir Žemė yra tautos aruodas, tačiau šios problemos kol kas pas mus yra paliktos savieigai, o ES lėšos turi būti naudojamos saikingai, pilnai, racionaliai.

Sudie, žalioji Lietuva!

Antanas Miškinis

Sudie, žalioji Lietuva!
Ateina nerimo ruduo.
Tik nuostaba - manoj širdy
Dar žydi žemė ir vanduo.

Kaip tie svajojimai mani,
Taip krinta lapai palengva.
Kas būtų, jeigu taip širdy
Pradėtų vysti Lietuva?

Tada - kam tiktų prie širdies
Klevų palinkusių spalva?
Žaliavus parkuos ir širdy
Gražiai, kaip mano Lietuva,

Kurios nemoku jau paguost
(Susižavėjo pinigais);
Be jos, išvargusios, dabar
Visi išeitų ubagais.

Tada – su Dievu, Lietuva,
Ateitų Nemunu ruduo.
Tada visur - visur aplink
Nuliūstų žemė ir vanduo.

LLKS žinios

Rugsėjo 19 d. Šalčininkuose įvykęs Lietuvos Sąjūdžio XII – asis suvažiavimas priėmė rezoliucijas, kurių dalį talpinome rugsėjo „Varpe“. Pateikiame kitas.

Dėl Lietuvos 1000-mečio įamžinimo

Švęsdami Lietuvos Tūkstantmetį, siūlome Šalčininkų miesto Melioratorių gatvę, kurioje yra Lietuvos Tūkstantmečio gimnazija, pavadinti „Lietuvos 1000 – mečio gatve. Tai būtų

logiška, prasminga ir atspindėtų – Lietuvos Valstybės lopšio istoriją.

Siūlome šalia Lietuvos Tūkstantmečio gimnazijos, Šalčininkų miesto vandenvietės teritorijoje, įsteigti Lietuvos Tūkstantmečio parką, kuriame kiekviena Šalčininkų rajono mokykla turėtų savo parko plotą, jį puoselėtų, prižiūrėtų, plėstų.

Dėl valstybinės lietuvių kalbos ir jos abėcėlės

Lietuvių kalba yra valstybinė Lietuvos Respublikos kalba, lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės pagrindas, svarbus Europos ir pasaulio kultūros palikimas.

Siūlome:

suderinti Valstybinės kalbos, Švietimo, Tautinių mažumų, Vardų ir pavardžių rašybos ir kitus įstatymus su LR konstitucijos 14 straipsniu;

nesiaurinti valstybinės kalbos funkcijų Lietuvos aukštojo ir vidurinio mokslo, raštvedybos, komunikacijos, kultūros ir kitose srityse;

siekti, kad valstybės pareigūnai, Seimo nariai, radijo ir televizijos pranešėjai, laidų vedėjai kalbėtų taisyklinga bendrine lietuvių kalba;

laikytis bendrinės kalbos reikalavimų, remti jos žodyno, terminologijos, vardyno, gramatikos, istorijos tyrimus, Lietuvių kalbos instituto ir aukštųjų mokyklų lietuvių kalbos katedrų finansavimą;

palaikyti lietuvių kalbos tarmių tyrimą ir funkcionavimą, bet nepritarti politinių partijų kūrimui tarmių ar kalbų pagrindu;

reikalauti laikytis LR Konstitucijos ir gatvių, vietovių, pavadinimų nerašyti užsienio kalbomis;

lietuvių kalbos abėcėlei nepridėti svetimų raidžių, tautinių mažumų vardus ir pavardes lietuvių kalba rašyti pagal skambesį.

Lietuvių kalbos abėcėlė baigė formuotis prieš šimtmetį ir nereikia jos keisti, kelti valstybėje sumaištį, apsunkinti valstybės piliečių naują rašybą. Valstybėje yra lietuviški vardai ir pavardės, istoriškai susiformavę arba sulenkinti, surusinti ar suvokietinti LDK ir įvairių okupacijų laikotarpiais. Jų rašybą jau seniai nusistovėjo lietuvių kalba.

Be to, lietuviškos abėcėlės papildymas keliomis vienos - kitos kalbos abėcėlės raidėmis pažeistų kitų tautinių mažumų, vartojančių kitas svetimas raides

(pav., su umliautais) ar abėcėlės ne lotynų kalbos pagrindu, teises.

Palaikome Seimo nario R. Kupčinsko Seime užregistruotą LR vardų ir pavardžių rašybos įstatymo projektą.

Dėl Lietuvos Respublikos administracinio – teritorinio valdymo struktūros pertvarkymo

Šių metų liepos mėn 23 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos Seimo priimtas Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymo ir jį keitusių įstatymų pripažinimo netekusiais galios įstatymas (V. Žin., 2009, Nr. 87-3661). Pagal šį įstatymą nuo 2010 m. liepos 1 d. bus panaikinta apskrities viršininko institucija ir likviduotos apskričių viršininkų administracijos.

Tai nėra vien tik valstybės valdymo aparato mažinimo ir jo išlaikymo išlaidų taupymo veiksmas. Nainkinant apskritis neišvengiamai naujai yra pertvarkomos ir valstybės teritorinio valdymo struktūros, keičiamos savivaldybių funkcijos. Nuo šių pakeitimų esminiai priklauso Lietuvos valstybės išimtinė teise sprendimų valdymas ir Lietuvos piliečių aptarnavimas bei jų gyvensenos kasdieninių svarbių klausimų savalaikio išsprendimo vieta, sparta, jų laiko gaišatis ir finansinės išlaidos, piliečių dalyvavimas valstybės valdyme, pilietinių ir religinių bendruomenių veikla. Tačiau apie tai šiuo metu Lietuvos piliečiai nėra pakankamai informuojami. Tas darbas yra pavestas atlikti atskirų ministerijų valdininkams.

Lietuvos Sąjūdžio XII-ojo suvažiavimo delegatai reikalauja, kad visi svarbūs Lietuvos Respublikos administracinio – teritorinio pertvarkymo reikalai būtų viešai per radiją, televiziją bei spaudą išdiskutuojami. Įsidėmėtina, kad „Valstybės Žinių“ leidinyje ir internete šiais klausimais skelbiama informacija didžiosios Lietuvos gyventojų dalies nepasiekia, nes jie šio leidinio neprenumeruoja ir neturi galimybių naudotis interneto paslaugomis.

Lietuvos žmonės nurodo, kad Lietuvos Respublikos administracinis – teritorinis pertvarkymas, ypač tarprajoninių ir tarprespublikinio pavaldumo miestų gyventojų aptarnavimas yra gyvybiškai svarbūs ir tai negali būti siaurų, neretai biurokratinių grupuočių sprendimais visuomenei primestas. Prieš priimant šiuos svarbius sprendimus būtina išgirsti ir visuomenės balsą.

Atsižvelgiant į tai, kad per 20 metų dabartinėje Vilniaus apskrityje, skirtingai nuo kitų respublikos apskričių, dar išliko daug neišspręstų specifinių problemų, siūlome parengti Sostinės įstatymą ir ilgaamžės istorinės sostinės Vilniaus apskrities funkcijas perduoti Vilniaus regionui.

Regioną siūlome vadinti lietuvišku – labiau įprastu apskrities vardu.

Dėl Rytų Lietuvos švietimo ir kultūros palai- kymo

Rytų Lietuva – etninių lietuvių žemių ir Lietuvos valstybės centras su ilgaamžė istorine sostine Vilniumi. Palaikydami tradicinę kultūrą, tautines mažumas, pagal Lietuvos Respublikos konstituciją ir įstatymus reikalaujame:

- atnaujinti LR politinių partijų susitarimą dėl Rytų Lietuvos problemų sprendimo;
- atkurti Regioninių ir etninių reikalų komisiją prie LR Vyriausybės;
- parengti LR sostinės įstatymą, numatant Vilniaus plėtimąsi, pasienio teritorijų ir kultūrinių gamtos rezervatų santykį, Vilniaus apskrities kaip regiono funkcijų išlaikymą;
- parengti savivaldos ir kitų įstatymų pataisas, kad jos neprieštarautų LR Konstitucijai, valstybės interesams ir tarptautiniams susitarimams;
- švietimo įstatymu visas LR švietimo įstaigas perduoti LR Švietimo ir mokslo ministerijai (gimnazijas, vidurines, pagrindines, pradines mokyklas, vaikų darželius), išlaikant valstybinės kalbos prieš užsienio kalbas prioritetą, finansuojant jos reikalus, komplektuojant švietimo įstaigas;
- pagal LR Konstituciją, ES ir pasaulio demokratinių valstybių tvarką bent nuo V ar IX klasės visus dalykus dėstyti valstybine lietuvių kalba;
- panaikinti politinių partijų registraciją pagal tautinį pagrindą, sostinės aplinkinių rajonų funkcijas perduoti miestams ir valsčiams;
- remti visų tipų lituanistinio švietimo ir kultūros židinius, esančius etninėse lietuvių žemėse, likusiose už LR ribų.

Rugsėjo 26 d. Maišiagaloje Būgnų ir trombonų garsai, ietimis apsiginklavę karžygiai bei mūšiu paruošti žirgai pasitiko ne tik vietinius Maišiagalos gyventojus, bet ir į šventę atvykusius svečius. Teatralizuotas koncertas skirtas LDK Algirdui paminėti prasidėjo šv. Mišiomis Maišiagalos bažnyčioje. Po mišių visi renginio svečiai kartu su iškilminga eiseną buvo pakviesti Algirdo piliakalnio link.

Rugsėjo 26 d. monsinjoro Alfonso Svarinsko kvietimu Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga organizavo Didžiosios Kovos partizanų apygardos parko, esančio Ukmergės rajono Šventosios, Sieserties ir Mūšios upių santakoje, tvarkymą.

Talkoje dalyvavo: Jonas Kronkaitis su žmona Rūta, Vidmantas Žilius su žmona Gražina, Robertas Ščerbavičius, Ernestas Subačius, Bronislovas Musteikis, Algimantas Vaitkus, Algirdas Raklevičius su šeima, Birutė Daugelavičienė, Jonas Urbonavičius, Antanas Mažeikis, Ričardas Gleiznys, Vygintas Šniras, Bernardas Laugalys, Algimantas Patašius, Birutė Galinienė, Gražina Ratkutė, broliai Antanas ir Jonas Burokai. Monsinjoras ir organizatoriai talkininkams

nuoširdžiai dėkojo.

Spalio 6 d. LR Ministras Pirmininkas išleido potvarkį Nr. 431 dėl darbo grupės sudarymo:

1. Sudarau šią darbo grupę pasiūlymams dėl Lukiškių aikštės Vilniuje kaip pagrindinės reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės su laisvės kovų memorialiniais akcentais parengti (toliau – darbo grupė):

– Deividas Matulionis – Ministro Pirmininko kancleris (darbo grupės vadovas);

– Gintautas Babravičius – Vilniaus miesto savivaldybės mero pavaduotojas (darbo grupės vadovo pavaduotojas);

– Romas Batūra – Lietuvos sąjūdžio tarybos narys;

– Vytautas Brėdikis – Lietuvos architektų sąjungos narys;

– Gediminas Budreika – Aplinkos ministerijos Teritorijų planavimo, urbanistikos ir architektūros departamento Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjas;

– Rimantas Buivydas – Vilniaus Gedimino technikos universiteto Architektūros fakulteto dekanas;

– Teresė Birutė Burauskaitė – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė;

– Jonas Burokas – Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos valdybos pirmininkas;

– Rasa Čepaitienė – Lietuvos istorijos instituto XX a. istorijos skyriaus mokslo darbuotoja;

– Virginijus Dastikas – Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas;

– Algimantas Degutis – Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus pavaduotojas;

– Giedrė Diburytė – Ministro Pirmininko tarnybos Reformų departamento Socialinės aplinkos reformų skyriaus patarėja;

– Irma Grigaitienė – Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyriaus vedėja;

– Povilas Jakučionis – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos narys;

– Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė – Lietuvos Respublikos Seimo narė, Lietuvos nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios brolijos pirmininkė;

– Alfonsas Svarinskas – Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio vyriausiasis kapelionas;

– Arvydas Šaltenis – Lietuvos dailės akademijos prorektorius mokslui ir menui.

2. Pavedu darbo grupei parengti pasiūlymus dėl Lukiškių aikštės Vilniuje kaip pagrindinės reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės su laisvės kovų memorialiniais akcentais ir juos iki 2009 m. gruodžio 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

3. Leidžiu darbo grupei prireikus pasitelkti ekspertų, kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų atstovų.

4. Pavedu Ministro Pirmininko tarnybai techniškai aptarnauti darbo grupės veiklą.

2009 m. spalio 16 d. Mažosios Lietuvos Reikalų taryba ir Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse organizavo Mažosios Lietuvos gyventojų genocido aukų dienos minėjimą.

Spalio 25 d. Vilniaus Karininkų Ramovėje buvo pristatyta nauja antiglobalisto, publicisto, rašytojo Viliaus Bražėno knyga „Priminimas bendražygiams“.

Solidarumas

Algimantas Zolubas

Prisiklausęs ir prisiskaitęs apie krizinę padėtį ir anti-krizines priemones, rūgščiu veidu išėjau į Gedimino prospektą Vilniuje savo slogią nuotaiką skaidrinti. Ir iškart pasisekė: pastaruoju metu retai viešoje vietoje matomas, išdygo policininkas, kuris, pridėjęs dešinę prie kepurės snapelio, be jokių įžangų ištarrė: „Kuo galėčiau padėti?“

Iki šiol iš policininko nėra tekę girdėti tokių paslaugos žodžių, todėl, juos išgirdus, reikėjo ko nors prašyti. Kadangi man tarsi nieko netrūksta, norėjau paprašyti užrišti atsirišusį bato raištelį (mano amžiuje lenktis sunkoka), tačiau, rodydamas savo batą, atkreipiau dėmesį į pareigūno kojas. O, dangau, – nustebau: policininkas buvo basas! Mečiau žvilgsnį į šoną, o ten visas pulkas basų policijos pareigūnų vaikštinėja. Štai čia iš tikrųjų pamačiau krizės pasekmes; vargšeliai apavo įpirkti nebegali.

Nepatirtas ar per perteklių prislopintas, staiga pagavo solidarumo jausmas. Nusiaviau savo batus ir išmečiau į šiukšliadėžę. (Jei nepirksiu, tai savo kieme prie atliekų konteinerių rasiu kitą porą). To solidarumo jausmo veda-

mas, drauge su paslaugiuoju pareigūnu, jau su skaidresne nuotaika, įsijungiau į basakojų vaikštynes.

Pajutęs solidarumo galią nuotaiką skaidrinti, pradėjau dažniau lankytis prie Seimo, Vyriausybės bei kitų valstybinių įstaigų, kur dažnai renkasi įvairūs rūgščiaveidžiai. Už kokio plakatelio palaikymą ar šūksnius „gėda, gėda“, pasiklausau armonikos ar linksimų dainuškų, kartais organizatoriai dar ir pavaišina ar kitaip pamalonina. Namu pareinu be debesėlio veide ir su vėjeliu galvoje.

Tik su badautojais solidarizuotis nepanorau. Kai pamačiau pakankamai imitusį badautojų vadą, jų nuoširdumu suabejojau. Pasirodo, neklydau: jie ir iki pietų nežiaumoję neiškentė.

Prisipažinti gėda, tačiau iš solidarumo su atliekų konteinerių lankytojais, panūdau patirti jų dalį. Susidūriau, žinoma, su smulkiu kliuviniu, tačiau jį nesunkiai įveikiau. Pasirodo, norint be kliūčių ir pavojaus gauti į kupra, naršyti po atliekų konteinerius reikalingas naršytojų gildijos mokestis: visam etatui – litras velnio lašelių, pusei – puslitrės. Įsidarbinau puse etato. Ir ... neištvėriau.

Kai pradėjau naršyti po atliekų konteinerių prieigas ir po juos, aptikau daug kokybiškų ar remontuotinų baldų, įvairių statybinių medžiagų, dėvėtų, naujų (!), išeinančių iš mados drabužių, apavo, daugybę žaislų, vaikiškų vežimėlių, trumpai tariant, visko, kas buičiai reikalinga. O jau maisto „atliekų“ konteineriuose – galima visą „konteinerinių“ armiją išmaitinti. Kadangi nei pats, nei drauge su „bendradarbiais“ nepajėgėme tų turtų apvaldyti, bute „atliekos“ nebetilpo, pasitraukiau iš „darbo“, tačiau su visiškai skaidria nuotaika, nes įsitikinau, kad jokios krizės nėra; tokie atliekų kiekiai, kurių sąvartynai nebetalpina, randasi iš pertekliaus.

Lioviausi solidarizuotis ir su įvairiais protestuotojais, netikrų ašarų liejikais, nes patirtis prie konteinerių parodė, kad solidarumas reikalingas taupant, tausojant gėrybes ir įvairius išteklius, labai reikalingas ieškant ir surandant bei nušluostant, paprastai viešumos vengiančias, tikras ašaras. Kadangi pavieniui ką gera daryti nelengva, solidarumo jausmo skatina-

**Eidamas 92-uosius metus mirė ateitininkas,
ilgametis ateitininkų rėmėjas Lietuvoje,
Cingų labdaros fondo kūrėjas**

Jonas Činga
(JAV).

**Nuoširdžiai užjaučiame velionio žmoną
Aldoną ir artimuosius**

*LLKS valdybos pirmininkas Jonas Burokas
LLKS leidinio „Varpas“ redaktorius Algimantas Zolubas*

VARPAS Leistas politkalinių sovietinės koncentracijos stovylose: 1955 m. Vorkutoje ir 1957 m. Intoje, nuo 1975 m. iki 1989 m. – pagrindinė Lietuvoje. Atkurtas 1996 m. vasario mėn.

Leidėjai Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga,
SL 22 09, ISSN 1648-0244.

Adresas: Architektų g. 14-60, tel. 244-46-19

Architektų g. 8-4, tel. 244-21-57. LT-04210 Vilnius.

Redaguoja redakcinė kolegija. Bendradarbiams honoraras nemokamas. Straipsnių turinys nebūtinai turi sutapti su redakcijos nuomone, straipsniai ir nuotraukos nekomentuojami ir negražinami.

181-ojo „Varpo“ numerio redaktorius – Algimantas Zolubas
Skaitykite „VARPA“ internete:

http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=6381

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga (kodas 191913666)

Atsiskaitomoji sąskaita AB Bankas Swedbank, AB;

Sąskaita Nr. LT62 7300 0100 0249 2325

Išleido ir spausdino „Baltijos kopija“. Kareivių g. 13 b, Vilnius.
Tiražas 1000 vnt.

Aukos **VARPUI**

Už aukas „Varpui“ dėkojame:

R. Čeburniui – 10 Lt (pervedimas), J. Birai – 300 Lt (pavedimas), M. Šironienei – 50 Lt, D. Urbetienei – 50 Lt, B. Čypienei – 20 Lt, V. Cicėnienėi ir N. Sadūnaitei – 200 Lt, Cingų labdaros fondui ir jo atstovams Zigmui Zinkevičiui ir Jonui Endriukaičiui parėmusiems šio „Varpo“ numerio išleidimą, Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžiui ir jo vadui Jonui Čeponiui – 300 Lt., A. Skabeikienei – 40 Lt, J. Kojelienei – 10 Lt, M. Janėnaitei – 10 Lt, L. Bartkienei – 20 Lt, A. Rauličkiui – 20 Lt.

Dėkojame už pervestus 2 proc. nuo pajamų mokesčio.

Už nuotraukas dėkojame: Antanui Burokui, Edvardui Burokui ir Ruslanui Kondratjevui.

mas, prisijungiau prie labdaros, gyvulėlių globos, gamtosaugos organizacijų veiklos.

Dabar, pasinėręs į tą veiklą, nebeturiu laiko į tariaimas negandas reaguoti, o išėjęs į Gedimino prospektą

su šypsena, matau tik giedrius ir linksmus veidus. Neveltui sakoma: „Juoksies, – visas pasaulis juoksis, verksis, – verksis vienas“. Taigi solidarizuojuos su pirmaisiais, nuo verksnių šalinuos.

LLKS valdybos ir „Varpo“ leidėjų iniciatyva, LGGRT centrui sutikus, pateikiamas s a r a š a s

asmenų, kuriems suteiktas **Laisvės kovų dalyvio** statusas

Vadovaujantis 2009 m. rugsėjo 16 d. Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos posėdžio protokolo Nr. 2PD-190 išvadomis ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinio direktoriaus 2009 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 1V-168 yra pripažintas **Kario savanorio** teisinis statusas šiems ginkluoto pasipriešinimo dalyviams:

Adelei Daukintienei, gim. 1923 m. Telšių apskr. Telšių vlsč., (po mirties), partizanei, žuvusiai 1948 m. ginkluoto susirėmimo metu (kovos lauke).

Juozui Daukinčiui, gim. 1915 m. Telšių apskr. Telšių vlsč., (po mirties), partizanui, žuvusiam 1948 m. ginkluoto susirėmimo metu (kovos lauke).

Pranciškui (Pranui) Jodeliui, gim. 1897 m. Utenos apskr. Debeikių vlsč., (po mirties), asmeniui, kuris 1940 m. birželio 15 d. ėjo Lietuvos Respublikos tikrąją karo tarnybą ir pirmosios sovietinės okupacijos (1940 – 1941 m.) metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1942 m. įkalinimo metu, t.y. tardymo metu iki teismo nuosprendžio įsiteisėjimo. Kario laipsnis – majoras.

Juozui Kazlauskui, Stasio, gim. 1922 m. Alytaus apskr. Alovės vlsč., (po mirties), Dainavos apygardos Merkio grupės partizanui, slap. Klevas.

Jonui Lukoševičiui, gim. 1914 m. Seinų apskr. Kapčiamiesčio vlsč., (po mirties), asmeniui, kuris 1940 m. birželio 15 d. ėjo Lietuvos Respublikos policijos tarnybą ir pirmosios sovietinės okupacijos (1940 – 1941 m.) metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1946 m. įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo. Atsargos kario laipsnis – jaunesnysis puskarininkis.

Antanui Navickui, gim. 1915 m. Marijampolės apskr. Krosnos vlsč., (po mirties), Lakūno būrio partizanui, skyriaus vadui, slap. Kurmis, mirusiam įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Antanui Keistučiiui Žiliui, gim. 1920 m. Kretingos apskr. Darbėnų vlsč., (po mirties), Žemaičių apygardos Vanažo būrio partizanui.

Vadovaujantis 2009 m. rugsėjo 16 d. Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos posėdžio protokolo Nr. 2PD-190 išvadomis ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinio direktoriaus 2009 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 1V-168 yra pripažintas **Laisvės kovų dalyvio** teisinis statusas šiems neginkluoto pasipriešinimo dalyviams:

Antaninai Akramaitei, gim. 1924 m. Tauragės apskr. Skaudvilės vlsč., partizanų rėmėjai.

Veronikai Beišytei, gim. 1926 m. Raseinių apskr. Vi duklės vlsč., (po mirties), pagrindinio spaudos bendradarbei ir platintojai.

Jonui Bražinskui, gim. 1938 m. Lazdijų apskr. Šventežerio vlsč., Dainavos apygardos Šarūno rinktinės Mindaugo tėvūnijos partizanų ryšininkui, slap. Kūkalukas.

Pranui Čekanauskui, gim. 1896 m. Šiaulių apskr. Šaukėnų vlsč., (po mirties), sukarintos organizacijos nariui, valstybės civilinės įstaigos tarnautojui, politinės organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1942 m. įkalinimo metu, t.y. tardymo metu iki teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Antanui Kubiliui, gim. 1896 m. Seinų apskr. Juodeliškių k., (po mirties), sukarintos organizacijos nariui, valstybės civilinės įstaigos pareigūnui, politinės organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1943 m. įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Boliui Petrauskui, gim. 1907 m. Seinų apskr. Kapčiamiesčio vlsč., (po mirties), Dainavos apygardos Šarūno rinktinės Vytenio grupės partizanų ryšininkui ir rėmėjui.

Simonui (Simui) Rapševičiui (Rapšiui), gim. 1889 m. Panevėžio apskr. Krekenavos vlsč., (po mirties), sukarintos organizacijos nariui, politinės organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1942 m. įkalinimo metu, t.y. tardymo metu iki teismo nuosprendžio įsiteisėjimo. Kario laipsnis – atsargos jaunesnysis puskarininkis. **Anastazijai Ruikienei-Pocevičiūtei**, gim. 1913 m. Mažeikių apskr. Židikų vlsč., (po mirties), partizanų rėmėjai, mirusiai 1948 m. įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Apolarinui Skrickiui, gim. 1936 m. Jurbarko apskr. Šimkaičių vlsč., Kėstučio apygardos partizanų rėmėjui.

Petrui Steponavičiui (Stepanavičiui), gim. 1906 m. Marijampolės apskr. Marijampolės vlsč., (po mirties), pagrindinės organizacijos „Geležinis Vilkas“ nariui, mirusiam įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Antanui Urniežiui, gim. 1901 m. Kauno apskr. Sėdžiaus vlsč., (po mirties), buvusiam vidaus reikalų sistemos pareigūnui, sukarintos organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas, nuteistas mirties bausme. Atsargos kario laipsnis – vyresnysis puskarininkis.

Juozapui (Juozui) Vaičiūnui, gim. 1900 m. Panevėžio apskr. Troškūnų vlsč., (po mirties), buvusiam sukarintos organizacijos nariui, kuris iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindamas Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų (1940 – 1941 m.) okupacijos metu buvo suimtas, įkalintas ir mirė 1944 m. įkalinimo metu po teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Algirdo minėjimas Maišiagaloje

Talkininkai partizanų Didžiosios apygardos parke

Mažosios Lietuvos Genocido dienos minėjimas Tuskulėnuose

Vilius Bražėnas pristato savo naują knygą

Autografas knygos viršelio autoriui A. R. Šakaliui

LLKS būstinėje pasitarimo dėl Lukiškių aikštės sutvarkymo dalyviai